

РЕШЕНИЕ

№ 42923

гр. София, 22.12.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 17 състав, в
публично заседание на 01.12.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ана Методиева

при участието на секретаря Грета Грозданова, като разгледа дело номер **10703** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 10, ал. 6 от Закона за семейните помощи за деца (ЗСПД).
Образувано е по жалба на А. К., ЕГН [ЕГН], гражданин на Руската федерация, с разрешено постоянно пребиваване в Република България, срещу Заповед № ЗСПД/Д-С-ЛЩ/5511 от 01.10.2025 г. на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ (ДСП) – Л., с която на основание чл. 3, т. 5 ЗСПД му е отказана еднократна помощ по чл. 10б, ал. 1 ЗСПД.
Жалбоподателят - А. К., излага доводи за незаконосъобразност на оспорената заповед, поради нарушение на материалния закон и неговата цел – основания за оспорване по чл. 146, т. 3 и 5 АПК.

Сочи, че съгласно чл. 3, т. 5 ЗСПД право на семейни помощи за деца имат семейства на чужди граждани с постоянно пребиваване, като при наличие на член на семейството с постоянно пребиваване, отказът на помощ на детето с дългосрочно пребиваване е неправилен. Счита, че в процесната заповед е пренебрегнат фактът, че той има статут на постоянно пребиваване в Република България, което напълно отговаря на изискванията на чл. 3, т. 5 ЗСПД, който изисква един от родителите да има постоянно пребиваване и различният статут на другия родител и детето не може да бъде основание за отказ на семейни помощи.

Твърди, че между Република България и Руската федерация съществува Договор за социална сигурност, ратифициран със закон от 40-тото Народно събрание, влязъл в сила на 20.03.2010 г., обнародван в ДВ, бр. 31 от 2009 г., с който се гарантират социалните права и помощи на граждани на двете страни, пребиваващи законно на територията на другата държава. Сочи, че съгласно чл. 2, ал. 1, т. 3 от Договора - семейните помощи за деца са част от обхвата му, а съгласно чл. 4

руските граждани с местоживее в Република България са равнопоставени на българските граждани. Според жалбоподателя именно по силата на този договор дете с дългосрочно пребиваване (каквото е синът му) има право на същата помощ, както и български гражданин.

На следващо място счита, че отказът да му бъде предоставена помощ само на основание статута на дългосрочно пребиваване на детето и майката му, при наличие на постоянно пребиваване на друг член на семейството, представлява непропорционална дискриминация по признак гражданство и правов статус и нарушава интересите на детето, което е забранено както от националното, така и от международното право. Пзовава се на чл. 6 от Конституцията на Република България, чл. 4 от Закона за защита срещу дискриминацията, чл. 2 от Всеобщата декларация за правата на човека (1948 г.), чл. 14 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, чл. 2 от Конвенцията за правата на детето.

Според жалбоподателя оспорената заповед, ограничава достъпа на дете, което реално живее, учи и се интегрира в България, до основна форма на социална подкрепа, предвидена със закон, поставяйки в неблагоприятно положение семейства на чужди граждани без разумна правна или социална обосновка.

Твърди нарушение на принципите на законност, обективност и служебно начало.

Прави искане оспореният акт да бъде отменен, а преписката да бъде изпратена на административния орган за ново произнасяне.

Ответникът - директорът на Дирекция „Социално подпомагане“ – Л., към Регионална дирекция С.-град, изразява становище за неоснователност на жалбата.

Прави искане съдът да отхвърли жалбата. Ответникът се представлява от юрк. Л..

Административен съд – София-град, III отделение, 17 състав, като обсъди твърденията на страните и прецени събраните по делото доказателства, намира за установено от фактическа страна следното:

Жалбоподателят А. К., ЕГН [ЕГН], гражданин на Руската федерация, е с разрешено постоянно пребиваване в Република България, видно от представеното копие от разрешително за постоянно пребиваване. Детето му А. К. и неговата майка - О. С. притежават разрешителни за дългосрочно пребиваване на територията на Република България.

Видно от представената служебна бележка детето А. К., ЕГН [ЕГН], [дата на раждане] е ученик в осми клас в С. математическа гимназия „П. Х.“, записан в дневна форма на обучение през учебната 2025/2026 г.

На 18.09.2025 г. А. К. е подал заявление-декларация вх. № ЗСПД/Д-С-ЛЦ/5511 за отпускане на еднократна помощ за ученици, записани в осми клас по чл. 10б ЗСПД, за детето А. К.. В хода на административното производство е извършен предварителен контрол за законосъобразност преди взимане на решение за предоставяне на социална подкрепа, за което е изготвен нарочен лист от 01.10.2025 г.

На 01.10.2025 г. със Заповед № ЗСПД/Д-С-ЛЦ/5511 на директора на ДСП – Л., на основание чл. 10, ал. 4 ЗСПД и чл. 4, ал. 1 ППЗСПД, във връзка с чл. 10б, ал. 5 и ал. 6 ЗСПД на А. К. е отказано отпускането на еднократна помощ за детето А. К.. В мотивите на заповедта е посочено, че на основание чл. 3, т. 5 ЗСПД „право на семейни помощи за деца имат семейства на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна. Майката О. С. и детето А. К. са с дългосрочно пребиваване на територията на Р България“.

Процесната заповед е съобщена на заявителя на 02.10.2025 г. Жалбата срещу нея е подадена чрез ССЕВ на 10.10.2025 г.

При така установеното от фактическа страна от правна страна съдът приема следното:

Жалбата е процесуално допустима - подадена е срещу подлежащ на съдебен контрол административен акт, от надлежна страна, в срока по чл. 149 АПК във вр. с чл. 10, ал. 6 ЗСПД.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Съгласно чл. 10, ал. 4, във връзка с чл. 10, ал. 5 ЗСПД, отпускането на семейни помощи за деца или отказът за отпускането им се извършва със заповед на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ или упълномощено от него лице. Съобразно посоченото оспореният в настоящия случай административен акт е издаден от компетентен орган – директор на ДСП – Л., в рамките на предоставената му от закона материална, териториална и функционална компетентност, при спазване на законовите изисквания за форма и съдържание, както и при спазване на административнопроизводствените правила.

Спорът по същество е относно материалната законосъобразност на оспорения административен акт и съответствието му с целта на закона.

Съгласно чл. 10б, ал. 1 ЗСПД на семействата, чиито деца са записани в осми клас на училище, се отпуска еднократна помощ за покриване на част от разходите в началото на учебната година, когато децата живеят постоянно в страната и не са настанени за отглеждане извън семейството по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето. Помощта се отпуска независимо от дохода на семейството – чл. 10б, ал. 2 ЗСПД.

В разпоредбата на чл. 3 ЗСПД законодателят е очертал кръга на лицата, имащи право на семейни помощи за деца. Съгласно т. 5 от същата разпоредба право на такива помощи имат семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на тези помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна.

В конкретния случай е безспорно установено, че жалбоподателят А. К. е чужд гражданин с разрешено постоянно пребиваване в Република България, както и че детето, за което се иска помощта, живее постоянно в страната и е записано в осми клас в българско училище. Не се спори и че детето и неговата майка притежават разрешения за дългосрочно пребиваване по смисъла на Закона за чужденците в Република България.

Спорно по делото е дали обстоятелството, че детето и единият родител са с разрешено дългосрочно, а не постоянно пребиваване, представлява основание за отказ от предоставяне на помощта.

Настоящият съдебен състав намира, че подобно тълкуване на чл. 3, т. 5 ЗСПД е неправилно и несъответстващо както на смисъла на разпоредбата, така и на целта на закона.

На първо място, нормата на чл. 3, т. 5 ЗСПД не въвежда изискване всички членове на семейството да притежават статут на постоянно пребиваване, нито поставя правото на семейни помощи в зависимост от идентичността на правния статут на двамата родители и детето. Законодателят използва понятието „семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават“, което следва да се тълкува с оглед предназначението на помощта и реалната семейна общност, която отглежда детето в страната, а не чрез формално изискване за абсолютно съвпадение на режима на пребиваване на всеки отделен член. При установеното по делото разрешено постоянно пребиваване на жалбоподателя и при обстоятелството, че детето живее и се отглежда в Република България, липсва законово основание правото на помощта да бъде отречено единствено поради това, че другият родител и детето са с разрешено дългосрочно пребиваване.

На второ място, както основателно сочи и жалбоподателят, в случая е налице международен договор, по който Република България е страна, попадащ в хипотезата на чл. 3, т. 5 ЗСПД. Касае се за сключения между Република България и Руската федерация Договор за социална сигурност,

влязъл в сила на 20 март 2010 г., който съгласно чл. 2, ал. 1, т. 3 обхваща семейните помощи за деца, а съгласно чл. 4 установява принципа на равнопоставеност между гражданите на договарящите се държави и членовете на техните семейства, пребиваващи законно на територията на другата държава. В конкретния случай е безспорно, че детето и неговата майка пребивават законно на територията на Република България, видно от представените разрешителни за дългосрочно пребиваване, поради което административният орган е бил длъжен да съобрази Договора като релевантно основание по чл. 3, т. 5 ЗСПД, а отказът, мотивиран единствено с вида разрешение за пребиваване на детето и единия родител, се явява в противоречие с Договора и с чл. 3, т. 5 ЗСПД. Тълкуване, което отказва помощта единствено поради вида на разрешението за пребиваване на детето/другия родител, на практика обезсмисля принципа на равнопоставеност по чл. 4 от Договора. В тази връзка следва да се отчете и разпоредбата на чл. 5, ал. 4 КРБ, съгласно която ратифицираните и влезли в сила международни договори са част от вътрешното право и имат предимство при противоречие.

На трето място, оспореният отказ не съответства и на целта на закона. Семейните помощи за деца по ЗСПД представляват форма на социална подкрепа, насочена към подпомагане отглеждането и образованието на деца, които реално живеят и се обучават в страната, и са израз на социалната функция на държавата по чл. 47, ал. 1 от Конституцията на Република България. Изключването на дете, което живее и се обучава в Република България, от предвидената в закона помо единствено поради различие във вида разрешение за пребиваване на единия родител (при наличие на родител с постоянно пребиваване и приложим международен договор), представлява необосновано неблагоприятно третиране, несъвместимо с принципите на равнопоставеност и недискриминация, както и с принципа за защита на най-добрия интерес на детето, прогласен в чл. 3 от Конвенцията за правата на детето.

За пълнота на изложението следва да се посочи, че изложеният правен извод съответства и на утвърдената съдебна практика на АССГ по сходни казуси - Решение № 27684 от 19.12.2024 г. на АССГ по адм. д. № 11097/2024 г.; Решение № 521 от 19.01.2024 г. на АССГ по адм. д. № 6204/2023 г.; Решение № 2498 от 15.04.2022 г. на АССГ по адм. д. № 11754/2021 г. Съдебните състави приемат, че при наличие на международен договор за социална сигурност между Република България и Руската федерация, включващ семейните помощи за деца в своя материален обхват, чуждите граждани с разрешено дългосрочно или постоянно пребиваване са равнопоставени на българските граждани при упражняване на правото на такива помощи, а отказът, основан единствено на гражданството или вида на пребиваването, е незаконосъобразен.

Предвид изложеното съдът намира, че оспорената заповед е издадена при неправилно тълкуване и приложение на чл. 3, т. 5 ЗСПД, в противоречие с целта на закона и с приложимия международен договор, поради което същата следва да бъде отменена, а преписката изпратена на административния орган за ново произнасяне при спазване на указанията по тълкуването и прилагането на закона, дадени в мотивите на настоящото решение. На основание чл. 174 АПК следва да бъде определен срок за издаване на административния акт, а именно четиринадесет дни.

Водим от горното и на основание чл. 173, ал. 2 АПК, Административен съд - София-град, III отделение, 17-ти състав,

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Заповед № ЗСПД/Д-С-ЛЦ/5511 от 01.10.2025 г. на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – Л..

ИЗПРАЩА преписката на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – Л. за ново произнасяне по заявление-декларация вх. № ЗСПД/Д-С-ЛЦ/5511 от 18.09.2025 г. на А. К. за отпускане на еднократна помощ за ученици, записани в осми клас по чл. 10б ЗСПД, за детето А. К..

ОПРЕДЕЛЯ срок за произнасяне на административния орган – 14-дневен от получаване на преписката.

Решението не подлежи на обжалване на основание чл. 10, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца.

СЪДИЯ: